

Uchwała Nr LXXX/641/2010
Rady Gminy Elk
z dnia 23 lipca 2010 r.

w sprawie zatwierdzenia Planu Odnowy miejscowości Chełchy - Czaple

Na podstawie art. 18 ust 2 pkt 6 ustawy z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym /tekst jednolity Dz. U. z 2001 r. Nr 142, poz. 1591 z późniejszymi zmianami/ - Rada Gminy uchwała co następuje:

§ 1

Zatwierdza się Plan Odnowy miejscowości Chełchy - Czaple, stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§2

Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Elk

§ 3

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady Gminy Elk

Mirosław Swiderski

PLAN ODNOWY

**Miejscowości Chełchy-Czaple
LATA 2010 - 2017**

**OPRACOWANIE:
JOANNA KLUNEJKO
TOMASZ MAKOWSKI**

Urząd Gminy ELK

20 lipca 2010 r.

Wprowadzenie

Rozwój Chełch i Czapli zawiera się w idei odnowy wsi, której celem jest poprawa jakości życia poprzez zaspakajanie potrzeb społecznych i kulturalnych oraz promowanie obszarów wiejskich. Siła tożsamyh działań pobudzać ma rozwój ludności wiejskiej, przyczyniając się do zachowania dziedzictwa i lokalnej specyfiki oraz wzrostu poziomu autonomii mieszkańców. Plan Odnowy Miejscowości jest opracowaniem strategicznym, które harmonizuje założenia określone w ramach odnowy wsi, nadając im uporządkowany charakter. Zakres rzeczowy dokumentu wypływa z potrzeb samych mieszkańców i został opracowany przy znacznym ich udziale. Plan określa najważniejsze działania, które sami zainteresowani uznali za istotne dla swojej miejscowości, działania, które pomogą im rozwiązać problemy, pokonać bariery, osiągnąć stawiane cele. Proponowane przedsięwzięcia mieszkańcy uznali za realne i możliwe do realizacji, przy założeniu ich własnej aktywności oraz przy zaangażowaniu władz samorządowych.

Plan Odnowy Miejscowości Chełchy - Czaple dotyczy lat 2010–2017. Podstawowa jego część stanowi opis zasobów wsi, tkwiącego w niej potencjału oraz możliwości organizacyjnych mieszkańców. Na tej podstawie przeprowadzona została analiza słabych i mocnych stron wsi oraz analiza szans i zagrożeń. Pozwoliła ona na określenie kierunków rozwoju miejscowości, nakreślenie priorytetów oraz wyszczególnienie zadań, które będą w ich ramach realizowane. Włączenie mieszkańców w proces współdecydowania o kierunkach rozwoju miejscowości przełamuje stereotyp planowania odgórnego, wyłącznie poprzez władze gminy, pobudzając jednocześnie całą społeczność lokalną do bardziej aktywnej pracy na rzecz wsi. Ważnym czynnikiem decydującym o sukcesie, jest wszechstronna współpraca i partnerskie podejście wszystkich podmiotów zaangażowanych w realizację przewodniej idei. Zbiorcza ocena działań zawartych w Planie Odnowy Miejscowości, została przeprowadzona przy wykorzystaniu badań ankietowych. Wyznaczone narzędzie społecznej analizy zapotrzebowania stanowi gwarancje otrzymania miarodajnych wyników, które wyznaczają politykę rozwoju Chełch i Czapli na terenie Gminy Ełk w określonej perspektywie czasowej.

Plan Odnowy Miejscowości Chełchy i Czaple posłuży jako załącznik do projektów zgłaszanych w celu uzyskania pomocy finansowej w ramach Działania „Odnowa i Rozwój Wsi”, III Osi priorytetowej Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007 – 2013 (PROW). W ramach zaplanowanych celów i priorytetów rozwojowych, w okresie najbliższych siedmiu lat, które obejmuje Plan Odnowy Miejscowości Chełchy - Czaple podejmowane będą zarówno działania inwestycyjne, a także inne o charakterze szkoleniowym czy rekreacyjno-sportowym.

Rys 1. Mapa Gminy Elk

1. Komplementarność kierunków rozwoju miejscowości z celami strategicznymi gminy, powiatu i województwa.

Plan Odnowy Miejscowości Chełchy - Czaple opracowany został zgodnie z wytycznymi zawartymi w Rozporządzeniu Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 14 lutego 2008 roku, w sprawie szczegółowych warunków i trybów przyznania pomocy finansowej w ramach działania „Odnowa i rozwój wsi” objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2009-2013.

Plan Odnowy Miejscowości Chełchy i Czaple został przyjęty Uchwałą nr 1/2010 Zebrania Wiejskiego w Chełchach i Czaplach z dnia 8 lipca 2010 roku w sprawie "Przyjęcia Planu Odnowy Miejscowości Chełchy – Czaple".

Plan Odnowy Miejscowości Chełchy - Czaple został zatwierdzony Uchwałą nr LXXX/641/2010 Rady Gminy Elk z dnia 23 lipca 2010 roku w sprawie Zatwierdzenia Planu Odnowy Miejscowości Chełchy i Czaple.

Plan Rozwoju Miejscowości Chełchy - Czaple zawiera cele, priorytety oraz poszczególne zadania, które są komplementarne i wpisują się w kierunki rozwoju Gminy Etłk opisane w następujących dokumentach strategicznych:

- Plan Rozwoju Lokalnego Gminy Etłk przyjęty Uchwałą Rady Gminy Etłk Nr XX/169/2004/ z dnia 1 lipca 2004 oraz Nr XXVII/224/2007 z dnia 28 grudnia 2007 roku.

Plan Odnowy Miejscowości Chełchy - Czaple jest również zgodny z dokumentami o znaczeniu ponadlokalnym i regionalnym:

- Strategia Rozwoju Społeczno – Gospodarczego Powiatu Etłckiego, przyjęta Uchwałą Nr XXIV/185/08/ Rady Powiatu Etłckiego z dnia 30 października 2008 roku
- Strategia Rozwoju Społeczno-Gospodarczego Województwa Warmińsko- Mazurskiego do roku 2020, przyjęta Uchwałą XXXIV/474/05 Sejmiku Województwa Warmińsko -Mazurskiego z dnia 31 sierpnia 2005 r.

2. Szczegółowa analiza zasobów miejscowości

2.1. Historia i obiekty zabytkowe.

2.1.1. Historia

Zarys historyczny obszaru miejscowości

W 1431 roku wielki mistrz Paweł Rusdorf nadał Tworkowi Pobużanienowi 15 wól na prawie chełmińskim na obu brzegach rzeki Legi oraz Piotrowi Grzymale taki sam obszar ziemi. W 1552 roku książę Albrecht odnowił przywilej na 15 wólk na prawie chełmińskim Bieńkowi Dworakowi, braciom Maciejowi, Zygmuntowi, Andrzejowi, Stankowi, oraz staremi Józefowi Pomianowi i jej synom Maciejowi i Janowi. W 1558 roku osiedlono tam również Niemców, w 1588 roku stanowili oni większość w Chełchach.

Podczas najazdu Tatarskiego prawdopodobnie uległa ludność Chełch zagładzie, ponieważ. Od 1664 roku były majątkiem rycerskim należącym do Wilhelma von Medum. W 1683 przeszły wraz z Doliwami w ręce ławnika Albrechta Baltazaraz von Dzingela. W 1806 roku oba majątki liczyły łącznie 101 wólk i 15 morgów. W połowie XVIII wieku wieś miała 30 domów, w 1821 roku 105 mieszkańców, a w 1939 roku – 275 mieszkańców. Szkołę w Chełchach założono w 1740 roku, niestety uległa likwidacji by ponownie zaistnieć w 1835 roku.

Wieś nazywana była po niemiecku Kelchendorf.

2.1.2. Obiekty zabytkowe

Obiekty zabytkowe usytuowane na terenie Chełch oraz Czapli

W Chełchach znajduje się zabytkowy cmentarz ewangelicki wpisany do wojewódzkiego rejestru zabytków. W okolicy znajduje się Park Dworski z przyległym terenem zabudowy gospodarczej i mieszkalnej w miejscowości Lega.

2.2. Położenie i wygląd wsi Chełchy - Czaple

Położenie

Wieś Chełchy jest dość dużą wsią leżącą na południowy wschód od miasta. Dotrzeć tu można autobusami MZK oraz PKS. Czaple są małą wsią leżącą na północ od Chełch i wchodzi w skład sołectwa Chełchy - Czaple.

Miejscowości najbliżej położone Chełch i Czapli są: Przykópka (3,5 km), Sędki (5 km), Olecko (41,5 km), Ełk (10,3 km).

Rys. 6 Mapa Gminy Ełk z wyszczególnieniem miejscowości

Wygląd miejscowości

W Chełchach funkcjonują sklep spożywczy oraz kilka podmiotów gospodarczych. Prężnie działa Podstawowa Szkoła Samorządowa Chełchach, pozyskująca środki na różnorodne projekty prowadzone przez szkołę. Mieszkańcy wsi Czaple korzystają głównie z podmiotów znajdujących się w Chełchach.

2.3. Funkcje, jakie pełni miejscowość

- mieszkalna,
- rolnicza,
- turystyczna (potencjalna).

O wyborze poszczególnych funkcji, jakie pełni miejscowość przesądza:

• **funkcja mieszkalna** - w skali gminy Chełchy i Czaple dysponują nieznaczną powierzchnią zasobów mieszkaniowych. Poprawa rozwiązań infrastrukturalnych oraz zagospodarowanie przestrzeni publicznej stanowi warunek poprawy jakości życia na obszarze miejscowości. Wzrost

znaczenia funkcji mieszkalnej jest zależny od właściwego wykorzystania naturalnego potencjału rozwojowego wsi.

- **funkcja rolnicza** - na obszarze miejscowości Chełchy funkcjonuje 9, a w miejscowości Czaple 1 indywidualne gospodarstwo rolne. Łączna powierzchnia owych gospodarstw to 114.53 ha. Według danych opisujących aktywność gospodarczą mieszkańców uprawa ziemi i produkcja zwierzęca stanowią dodatkowe źródła dochodów. Liczba gospodarstw w miejscowości Chełchy i Czaple jest od kilku lat stała, można więc zakładać że znaczenie funkcji rolniczej nie będzie ulegała zmianie. Z uwagi na korzystne warunki gospodarowania wieś posiada dobre warunki do rozwoju rolnictwa.

- **funkcja turystyczna** - na możliwość rozwoju funkcji turystycznej wskazuje: położenie miejscowości w obszarze rzeki Legi. Dla mieszkańców rozwój funkcji turystycznej miejscowości oznaczać będzie możliwość uzyskania dodatkowego źródła dochodu, przyczyniając się tym samym do pobudzenia aktywności gospodarczej wsi. W tym celu konieczny będzie rozwój niezbędnej infrastruktury oraz zaplecza, bez którego nie możliwe jest sprostanie wymaganiom rynku stawianym przed branżą turystyczną.

2.4. Charakterystyka mieszkańców

2.4.1. Liczba ludności i gęstość zaludnienia

Pod względem wielkości zaludnienia Chełchy i Czaple stanowią całkiem dużą miejscowość na obszarze gminy Ełk. Według danych z lipca 2010 roku liczba mieszkańców wsi wyniosła 455 osób w Chełchach oraz 25 osób w Czaplach. Stanowi to 5 % populacji zamieszkującej obszar całej jednostki terytorialnej.

Dane dotyczące wielkości populacji miejscowości wskazują, że od kilku lat liczba mieszkańców oscyluje wokół wartości 450 osób – Chełchy oraz 25 Czaple.

Tabela nr 3 Liczba mieszkańców wsi Woszczele w latach 2002-2008

Rok	Liczba osób Chełchy	Liczba osób Czaple
2007	456	25
2008	452	25
2009	449	26
2010	455	25

Przyrost naturalny na przestrzeni ostatnich lat pomimo tendencji malejącej, przyjmuje nadal wartości dodatnie, ponadto czynnik migracji, który na obszarach wiejskich województwa warmińsko-mazurskiego przyjmuje wartości ujemne, w przypadku Chełch i Czapli nie ma obecnie wiodącego znaczenia- liczba ludności na przestrzeni kilku lat jest stała. Odpływ ludności ze wsi powodowany jest względami ekonomicznymi. W przypadku miejscowości z dominującą funkcją mieszkalną mamy do czynienia z rynkiem pracy, który nie jest w stanie wchłonąć nadwyżki siły roboczej. Zaistniała sytuacja stwarza zagrożenie ubożeniem ludności prowadzącej gospodarstwa domowe o niższym potencjale ekonomicznym. Aby zapobiec niekorzystnym procesom należy wprowadzać inicjatywy mające na celu dywersyfikację dochodów gospodarstw rolnych oraz aktywizację zawodową ludności- zakładanie własnej działalności gospodarczej, doksztalcanie się. Gęstość zaludnienia wynosi 12 osób/km² i jest niższa do średniej gęstości zaludnienia w gminie Ełk (22 osoby/ km²), niższa do średniej gęstości zaludnienia powiatu ełckiego (32 osoby /km²) oraz regionu Warmii i Mazur (59 osób /km²).

2.4.2. Struktura wiekowa i płciowa ludności

Strukturę wiekową społeczeństwa charakteryzują trzy grupy ekonomiczne:

1. wiek przedprodukcyjny - osoby w wieku 0-17 lat,
2. wiek produkcyjny - osoby w wieku 18-65 lat (mężczyźni 18-65 lat, kobiety 18-60 lat),
3. wiek poprodukcyjny - mężczyźni po 65 roku życia, kobiety po 60 roku życia.

Zarówno w Chechłach jak i w Czaplach największy udział w ogóle społeczeństwie stanowią osoby w wieku produkcyjnym 54 %. Jednocześnie ludność w wieku nieprodukcyjnym (przed i poprodukcyjnym) stanowi 46 % całej populacji. Należy zwrócić uwagę na relacje pomiędzy grupą nieprodukcyjną, a grupą produkcyjną. Stosunek ten wyraża wskaźnik obciążenia demograficznego, który dla owych miejscowości przyjmuje wartości niekorzystne.

Tabela nr 4 Struktura wiekowa ludności według grup ekonomicznych

Rok	Chełchy i Czaple ogółem	Mężczyźni	Kobiety	Dzieci	Wiek produkcyjny		Wiek poprodukcyjny	
					M	K	M	K
2009	455	232	223	152	144	102	22	35

Znaczny udział ludności w grupie nieprodukcyjnej (wyższy niż wartość średnia przyjęta dla gminy - 38,7%) wynika ze zwiększonej liczby osób w wieku przedprodukcyjnym i świadczy o dużym potencjale rozwojowym miejscowości w dłuższej perspektywie czasowej. Procentowy udział ludności w wieku przedprodukcyjnym na terenie Chełch i Czapli (34 %) jest wyższy niż wartość średnia przyjęta dla gminy (22,6 %). Znaczny odsetek ludności poniżej 18 roku życia zwraca uwagę na potrzebę zagwarantowania właściwego rozwoju najmłodszym mieszkańcom.

Według danych za rok 2009 mężczyźni stanowili 51 %, kobiety 49 % ogółu. Tym samym na 100 mężczyzn przypada 97 kobiet. Współczynnik feminizacji określający liczbę kobiet przypadających na 100 mężczyzn wskazuje wartości niższe od przyjętych dla obszarów wiejskich województwa warmińsko - mazurskiego.

2.4.3. Struktura zatrudnienia, bezrobocie i problemy społeczne

Z informacji na dzień 01.01.2010 (Powiatowy Urząd Pracy w Ełku) wynika, że na terenie Gminy Ełk zarejestrowanych było 1358 osób w tym 645 kobiet. Z prawa do zasiłku korzysta 367 osób, w tym 156 kobiet. Stopa bezrobocia pod koniec grudnia 2009 r. na terenie Gminy Ełk wskazywała 23,6 %. W miejscowości Chełchy zarejestrowanych było 34 osób bezrobotnych, w tym 23 kobiety, oraz 1 mężczyzna z miejscowości Czaple. Jedynie 5 osoba spośród ogólnej liczby bezrobotnych posiadały prawo do zasiłku. Stopa bezrobocia zarejestrowanego, obliczanego na podstawie liczby bezrobotnych w stosunku do liczby ludności

w wieku produkcyjnym, na obszarze miejscowości wynosi 7,5 %. Nieznana jest skala bezrobocia ukrytego (agrarnego) dość często występującego na terenach wiejskich.

Należy uznać, że w rzeczywistości faktyczna liczba osób bezrobotnych jest większa niż wynika z informacji PUP Ełk. W wyniku badania ankietowego przeprowadzonego na grupie 61 dorosłych mieszkańców Chełch i Czapli (20 % populacji miejscowości powyżej 18 roku życia) bezrobocie zostało zaliczone do obszarów problemowych o wysokim znaczeniu. Na zaistniałą sytuację ma wpływ rolniczy charakter miejscowości. Na obszarze wsi występują niekorzystne zjawiska społeczne, które dotyczą w szczególności osób bezrobotnych o niskim wykształceniu i kwalifikacjach zawodowych. Wśród tych osób powszechna jest niska aktywność zawodowa przejawiająca się brakiem jakiegokolwiek motywacji do podniesienia kwalifikacji i podjęcia zatrudnienia. Problemy społeczne przekładają się na niską jakość życia nie są zjawiskiem powszechnym i dotyczą stosunkowo niewielkiej liczby rodzin.

Pomoc oferowana przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Ełku występuje w następujących formach:

- ✓ pomoc finansowa w formie zasiłków stałych dla osób niepełnosprawnych,
- ✓ zasiłków okresowych dla osób i rodzin, gdzie występuje bezrobocie i długotrwała choroba,
- ✓ zasiłków celowych na zaspokojenie niezbędnych potrzeb życiowych,
- ✓ finansowanie dożywiania dzieci i młodzieży w szkołach podstawowych i gimnazjum,
- ✓ pomoc rzeczowa,
- ✓ usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania.

Na terenie miejscowości Chełchy z pomocy finansowej i rzeczowej świadczonej przez GOPS korzysta stale 37 rodzin, Czaple 1 rodzina.

Należy podejmować bardziej zintensyfikowane działania ukierunkowane na aktywizację zawodową osób zagrożonych wykluczeniem społecznym.

2.4.4. Poziom organizacji mieszkańców i ich osiągnięcia

Ruchy przesiedleńcze zaistniałe po II wojnie światowej oraz późniejszy rozwój wsi sprawiły, że znaczny odsetek mieszkańców stanowi ludność napływowa. Wynikiem powyższego faktu jest rozmycie tradycyjnych form relacji sąsiedzkich. Ludność Chełch i Czapli podejmuje jednak chętnie inicjatywy stymulowane czynnikiem zewnętrznym, dlatego też niezwykle ważna jest rozbudowa infrastruktury skierowanej na poprawę relacji społecznych (plac zabaw, ogólnodostępne miejsce spotkań, boiska sportowe, świetlica). Mieszkańcy Chełch i Czapli chętnie uczestniczą w życiu wsi.

Wszystkie wątpliwości i problemy rozwiązywane są na zebraniach wiejskich oraz podczas spotkań organizowanych z członkami Rady Sołectkiej i władzami gminy.

Sołtysem Chełch i Czapli jest Pani Sarnacka Hanna

Miejscowość posiada jednoosobową reprezentację w Radzie Gminy Ełk – radny Jurczyk Bogdan

Działalność organizacji pozarządowych

W Chechłach przy Zespole Szkół Samorządowych działa Uczniowski Klub Sportowy „Relax”. Mieszkańcy Chełch oraz okolicznych miejscowości zawiązali Stowarzyszenie Mieszkańców i Przyjaciół Doliny Rzeki Lega „Wspólnie Można Wiecej”.

2.5. Dostęp mieszkańców do usług z zakresu ochrony zdrowia

Usługi z zakresu opieki medycznej dla mieszkańców miejscowości Chełchy i Czaple świadczy Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej Grupowa Praktyka Lekarska 108 Szpital Wojskowy z Przychodnią Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Ełku

W ramach ośrodka funkcjonuje:

- poradnia lekarza podstawowej opieki medycznej
- gabinet pielęgniarki środowiskowo - rodzinnej,
- gabinet zabiegowy,
- gabinet stomatologiczny.

Lecznictwo stacjonarne zamknięte i część otwartego lecznictwa specjalistycznego realizowane jest przez Szpital Miejski w Ełku.

2.6. Bezpieczeństwo publiczne

Za zapewnienie bezpieczeństwa mieszkańców miejscowości odpowiedzialny jest Posterunek Policji w Ełku, funkcjonujący w strukturach Komendy Powiatowej Policji w Ełku.

2.7. Oświata i wychowanie

W Chełchach znajduje się Zespół Szkół Samorządowych, którego pracownicy aktywnie pozyskują środki finansowe na projekty edukacyjne. W szkole mieści się gimnazjum i szkoła podstawowa oraz oddział przedszkolny. W Szkole pracuje 16 nauczycieli i uczy się ok. 100 uczniów.

Zespół Szkół Samorządowych.

Program „Promocji Zdrowia”

Szkoła w Chełchach od 1996 roku należy do sieci szkół promujących zdrowie. Zwieńczeniem szeregu naszych działań podjętych na rzecz promowania zdrowego stylu życia było przyznanie szkole w roku 2003 oraz 2006 Certyfikatu Warmińsko - Mazurskiego Kuratora Oświaty nadającego tytuł „Szkoła Promująca Zdrowie”. Certyfikat jest przyznawany na trzy lata.

Działania w zakresie promocji zdrowia doceniły Rada i Zarząd Powiatu w Ełku przyznając szkole w roku 2007 nagrodę „Ełckiego Bociana” za wkład włożony w promowanie pozytywnych zachowań, działań i postaw w dziedzinie promocji zdrowia.

Efektom wieloletnich działań szkoły w dziedzinie promocji zdrowia było odebranie podczas uroczystości odbywającej się w dniu 23 listopada 2009 roku w Ministerstwie Edukacji

Narodowej z rąk Pani Minister Katarzyny Hall przyznanego szkole, Polskiego Certyfikatu Szkoły Promującej Zdrowie oraz włączenie jej do Krajowej Sieci Szkół Promujących Zdrowie i Europejskiego programu Szkoły dla Zdrowia w Europie.

W chwili obecnej ambicją pracowników szkoły, rodziców i uczniów jest kreować Zespół Szkół Samorządowych w Chełchach jako szkołę zdrową, przyjazną i bezpieczną dziecku.

Inne ważne wydarzenia z życia szkoły

W roku szkolnym 2003/2004 staraniem dyrektora szkoły utworzono w naszej placówce Zespół Szkół Samorządowych w skład, którego wchodzi Szkoła Podstawowa w Chełchach oraz Gimnazjum. Poziom organizacyjny szkoły zwiększył się więc o gimnazjum, co wywołało wielką radość szczególnie wśród uczniów, którzy mogli kontynuować naukę na miejscu.

24 października 2003 roku odbył się w szkole I Gminny Festiwal Piosenki Dziecięcej „Jesienne muzykowanie”, którego pomysłodawcami i organizatorami byli nauczyciele Alicja Podlaska i Grzegorz Kacperski.

W tym samym roku zostało szkole przekazane wyposażenie pracowni komputerowej od Prezydenta RP Pana Aleksandra Kwaśniewskiego. Uczniowie Mateusz Jurczyk i Iga Kuczyńska wraz z dyrektorem zostali zaproszeni do Belwederu. Odebrali tam z rąk Pana Prezydenta dokumenty potwierdzające otrzymanie wyposażenia pracowni komputerowej. Było to wielkie wyróżnienie dla całej społeczności lokalnej. W roku szkolnym 2003/2004 szkoła jako jedyna w Gminie Ełk otrzymała Certyfikat Szkoły Promującej Zdrowie od Warmińsko – Mazurskiego Kuratora Oświaty.

Od stycznia do czerwca 2005 roku młodzież szkoły realizowała projekt w ramach Pracowni Umiejętności „Książka kontra komputer i telewizor”, który miał na celu propagowanie czytelnictwa. W maju nasz projekt prezentowaliśmy na Festiwalu Lokalnych Działań Młodzieży w Warszawie, a w czerwcu szkoła gościła znana pisarkę dziecięcą i młodzieżową Annę Onichimowską.

28 października 2005 roku odbył się III Festiwal Piosenki Dziecięcej „Jesienne muzykowanie”, ale już o randze powiatowej. Stał się on obok Turniejów Promocji Zdrowia imprezą promującą szkołę oraz integrującą szkoły wiejskie w obrębie powiatu ełckiego.

W październiku 2005 roku szkoła wygrała grant na realizację programu „Szkoła Marzeń”, którego organizatorem było Centrum Edukacji Obywatelskiej i Europejski Fundusz Społeczny. Szkoła nasza po raz pierwszy w historii zdobyła tak duże dodatkowe pieniądze – 69300 zł na organizację wielu projektów edukacyjnych, zajęć pozalekcyjnych. Autorkami projektu byli nauczyciele.

Napisanie tak dużego projektu nie byłoby możliwe bez wsparcia i zaangażowania dyrektora szkoły. W tym roku otrzymała też certyfikat „Szkoły z klasą”. Na uwagę zasługuje również fakt iż od 10 lat w szkole istnieje zespół wokalny „Małgorzatki”, który uatrakcyjnia wszystkie imprezy szkolne i pozaszkolne.

Rok szkolny 2005/2006 przyniósł nowy etat w szkole w postaci Wicedyrektora szkoły. Szkoła może poszczycić się najwyższym wynikiem w gminie ze sprawdzianów po klasie VI oraz dużą liczbą laureatów konkursów na różnych szczeblach.

W chwili obecnej ambicją pracowników szkoły, rodziców i uczniów jest kreować ją jako szkołę zdrową, przyjazną i bezpieczną dziecku.

Edukacja ponadgimnazjalna

Starsza młodzież, po ukończeniu Zespołu Szkół Samorządowych kontynuuje naukę w szkołach ełckich (czynnik decydujący o wyborze stanowi dostępność komunikacyjna). Najczęściej wybór pada na technika profilowane, licea ogólnokształcące oraz szkoły zawodowe. Po zakończeniu edukacji na poziomie szkół średnich nieznaczny odsetek absolwentów kontynuuje naukę na uczelniach wyższych.

Instrument towarzyszący wyrównywaniu szans edukacyjnych i podnoszeniu jakości kształcenia na poziomie gminy powinien być wdrażany poprzez program pomocy stypendialnej dla uczniów szczególnie uzdolnionych, którym trudna sytuacja materialna uniemożliwia rozwój edukacyjny. Dodatkowo pomocą stypendialną należy objąć uczniów szkół ponadgimnazjalnych w przypadku, których dalsza edukacja wiąże się z czasowym zamieszkaniem w bursach i internatach szkolnych, ulokowanych poza granicami gminy Ełk. Pomoc tego rodzaju będzie miała szczególnie istotne znaczenie w sytuacjach, gdy barierą w dostępie do szkolnictwa ponadgimnazjalnego jest brak środków finansowych na kontynuację nauki.

Na poziomie miejscowości należy wdrożyć mechanizmy promujące wiedzę, które przyczynia się do wsparcia procesu kształcenia na poziomie podstawowym i gimnazjalnym. Przedmiotowe działania wymaga dostosowania i modernizacji istniejącej bazy lokalowej. Wsparciem powinni zostać objęci także dorośli mieszkańcy wsi, którzy z powodu dezaktualizacji posiadanych umiejętności, pozostają poza rynkiem pracy (szkolenia, kursy).

2.8. Stan otoczenia środowiska naturalnego

2.8.1. Warunki klimatyczne

Miejscowość Chełchy i Czaple tak jak i cała Polska, znajduje się w strefie klimatycznej umiarkowanej, która leży między strefą klimatu morskiego (Europa Zachodnia) i strefa klimatu kontynentalnego (Europa Wschodnia). Napływ różnorodnych mas powietrza (od podzwrotnikowego do arktycznego) powoduje, że teren ten odznacza się dużą zmiennością pogody oraz dużymi wahaniami przebiegu typów pogody w kolejnych latach i poszczególnych porach roku. Częstość napływu mas powietrza z kierunku zachodniego wynosi prawie 37%, podczas gdy ze wschodniego 28%. Przeważają tu wiatry z kierunku zachodniego i południowo-zachodniego. Średnia roczna częstość występowania ciszy i wiatru o prędkości poniżej 2 m/s wynosi od 21 do 31%, podczas gdy średnia ilość dni z wiatrem silnym o prędkości powyżej 10 m/s wynosi od 40 do 50 dni. Występuje duży udział wiatrów o prędkościach umiarkowanych. Analizowany teren należy do obszarów o dobrej ekspozycji wiatrowej.

Czas, w ciągu którego bezpośrednio promieniowanie słoneczne dociera do powierzchni ziemi wynosi powyżej 1600 h/rok. Rozkład usłonecznienia w skali roku jest bardzo nierównomierny; w okresie grudzień - luty usłonecznienie jest najniższe, podczas gdy w okresie czerwiec - sierpień najwyższe. Średnie całkowite promieniowanie słoneczne w roku wynosi około 9,75 MJ/ m² dobę (duża przydatność dla potrzeb energetyki słonecznej).

Średnia roczna suma opadów wynosi około 700 mm. Rozkład opadów na przestrzeni roku nie jest równomierny. Miesiącami o najwyższych średnich są czerwiec i sierpień, przy czym w lipcu średnia wynosi 85 mm. Najniższa ilość opadów przypada na miesiące: styczeń, luty, marzec i wynosi 35 mm.

2.8.2. Gleby

Po ustąpieniu zlodowacenia obszar gminy Ełk pokryty był świeżym materiałem akumulacyjnym lodowca i jego wód roztopowych. Na skutek zmian klimatycznych, ekspansji roślinności, wykształcenia się sieci wód powierzchniowych, a wreszcie działalności człowieka na przestrzeni ostatnich tysięcy lat, wytworzyła się wierzchnia warstwa utworów - gleba. Jej podłożem były polodowcowe gliny, piaski i żwiry zwałowe, iły i mułki zastoiskowe, utwory piaszczysto-żwirowe i pyłowe. W okolicach miejscowości Chełch i Czapli przeważają dość żyzne gleby brunatne właściwe. Gleby brunatne to gleby o dobrze wykształconym profilu orno próchnicznym, bogactwie składników pokarmowych, dobrej strukturalności. Uprawa mechaniczna na tego rodzaju gruncie nie sprawia trudności. Jedynie w okresach suszy na utworach bardziej zwięzłych,

jak ropy i gliny ciężkie, jest utrudniona. Tereny przeznaczone pod uprawy, w okolicy wsi, posiadają wysokie wskaźniki rolniczej przestrzeni produkcyjnej.

2.8.3. Wody powierzchniowe

Przez miejscowości Chelchy oraz Czaple płynie rzeka Lega.

Źródła Legi znajdują się na północny wschód od wsi Szarejki, na wschód od wsi Biała Olecka w południowo-zachodniej fragmencie Wzgórz Szeskich, na wysokości około 225 m n.p.m.

Rzeka ta płynie z Pojezierza Zachodniosuwalskiego przez Pojezierze Ełckie do Kotliny Biebrzańskiej. Lega jest prawobrzeżnym dopływem Biebrzy, uchodzącym w jej 66,2 km. Długość rzeki wynosi 157 km, w tym około 70 km płynie w granicach województwa warmińsko-mazurskiego. Powierzchnia zlewni zajmuje 1011,1 km². Od źródeł do Jeziora Rajgrodzkiego nazywana jest Legą, od wypływu z jeziora - Jegrznią, a poniżej miejscowości Kuligi - Kanałem Woźnawiejskim. Pomiędzy jeziorem Selmęt Wielki a Jeziorem Rajgrodzkim nosi nazwę Małkiń. Do Biebrzy uchodzi na wysokości około 110 m n.p.m.

Głównymi dopływami Legi są: Możanka, Czarna, Golubica, Pietraszka, Przepiórka. Przepływ rzeki przechodzi przez Pojezierze Ełckie i Nizinę Podlaską oraz jeziora: Czarne, Olecko Wielkie, Olecko Małe, Selmęt Wielki, Stackie, Dręstwo. W specyficzny sposób rzeka zachowuje się przepływając przez Jezioro Oleckie Wielkie, nie rozlewa się w nim ale zachowuje swój bieg jako strumień.

Badania prowadzone w maju 2008 roku przez studentów kierunku ochrony środowiska Wszechnicy Mazurskiej w Olecku stwierdziły występowanie następujących organizmów:

- ślimaki - błotniarka, zatoczek, rozdepka rzeczna, żyworódka,
- małże - racicznica zmienna, szczeżuja, skójka,
- larwy - chruścików, ochotki, ważki, komara, muchówki, żylenicy,
- pijawki,
- ośliczka wodna,
- oczliki,
- jętki.

Roślinność:

- rdestnica przeszyta
- rogatek sztywny

2.8.4. Charakterystyka flory i fauny

Charakterystyka flory

Na obszarze przyległym do miejscowości świat roślinny przybiera wyjątkowo bogato formę, co jest wynikiem zróżnicowania siedlisk. Charakterystyczne zespoły roślinne związane są z poszczególnymi skupiskami. Około 33% powierzchni sołectwa zajmują siedliska leśne. Na południe od Chełch zlokalizowany jest duży kompleks liściasty z domieszka drzew iglastych. Najczęściej spotykanym gatunkiem drzew jest dąb szypułkowy, lipa drobnolistna, buk zwyczajny, jesion wyniosły, kasztanowiec zwyczajny oraz brzoza brodawkowata. Domieszkę stanowią drzewa iglaste, głównie sosna zwyczajna oraz świerk pospolity.

Na terenach nadrzecznych występują tzw. łęgi oraz zarośla łozowe, których podstawowym składnikiem są: topola osika, topola czarna i różne gatunki wierzby.

Istotnym składnikiem przyrodniczym okolic Chełch jest roślinność synantropijna, związana z życiem i działalnością człowieka. W minionych wiekach, kiedy większość tych ziem porastały puszcze, rola roślinności synantropijnej była nieznaczna. Natomiast obecnie jest ona ogromna, a wraz z rozwojem cywilizacji będzie niewątpliwie wzrastać, są to nie tylko duże areały rolnicze, ale

również obiekty o wysokiej randze przyrodniczej. Na obszarze wsi zlokalizowany jest zespół leśny o pow. 2,89 ha, reprezentowany przez liczne gatunki drzew.

Na obszarze Gminy Ełk występują 3 pomniki przyrody i 1 rezerwat przyrody faunistyczny „Ostoja bobrów”, które usytuowane są w miejscowości Nowa Wieś Ełcka. Większość z nich usytuowanych jest w zespole leśnym. Są to najczęściej pojedyncze twory przyrody żywej o szczególnej wartości naukowej, kulturowej, historyczno - pamiątkowej i krajobrazowej oraz odznaczające się indywidualnymi cechami wyróżniającymi, w szczególności sędziwe i okazałych rozmiarów drzewa.

Tabela nr 5 Pomniki przyrody oraz rezerwat przyrody na obszarze Gminy Ełk

Lp.	Gatunek /Nazwa/	Wymiary (m)		Lokalizacja
		Obwód w pierśnicy	Wysokość	
1.	dąb szypułkowy (quercus robur)	4,70	23	POHZ- Nowa Wieś Ełcka gospodarstwo Szarek (1962)
2.	lipa drobnolistna (tilia cordata)	1,65-3,30	22-24	POHZ- Nowa Wieś Ełcka gospodarstwo Szarek (1962)
3.	żywotnik olbrzymi (thuja plicata)	2,30	20 m	POHZ- Nowa Wieś Ełcka gospodarstwo Szarek (1962)
4.	Rezerwat przyrody „Ostoja bobrów Bartosze”	pow. 190 ha		POHZ- Nowa Wieś Ełcka teren Bartosze utworzony w 1964r.

Charakterystyka fauny

W okolicach Chełch spotkać można kilka gatunków dużych ssaków, jak: jelen, dzik, sarna. Z mniejszych ssaków występuje wiewiórka, kuna, wydra, tchórz, norka. Ponadto, licznie występują gatunki pospolitych ptaków.

2.9. Sfera gospodarcza

2.9.1. Rolnictwo i rolnicza przestrzeń produkcyjna

Wieś Chełchy jest wsią rolniczą, na obszarze której do podstawowych form gospodarowania zalicza się produkcję roślinną i zwierzęcą. W obrębie miejscowości występuje wysoka bonitacja gleb, co określa ponadprzeciętną wartość rolniczej przestrzeni produkcyjnej. Bardzo dobre warunki sprawiają, że rolnictwo stanowi główną formę działalności zarobkowej mieszkańców. Grunty orne stanowią tu 37% obszaru, na którym prowadzona jest działalność rolnicza. Pozostała część stanowią pastwiska (31 %) oraz łąki (32%).

W Chełchach rolnicy uprawiają głównie zboża oraz na potrzeby produkcji zwierzęcej rośliny pastewne. Hodowla zwierzęca skoncentrowana jest wokół trzody chlewnej i bydła.

Profil gospodarki rolnej realizowanej na terenie wsi wykształcił się pod wpływem oddziaływania różnorodnych czynników: przyrodniczych, ekonomicznych i społecznych. Spośród elementów determinujących rodzaj produkcji należy wskazać unikalny charakter miejscowego krajobrazu, którego walory winny być chronione przed szkodami wynikającymi z prowadzenia nieodpowiedniej polityki rolnej.

Sposoby prowadzenia gospodarki rolnej na terenie Chełch i Czapli wyróżniają się na tle krajów UE niskim zużyciem środków ochrony roślin, nawozów sztucznych i stymulatorów wzrostu, a także ostrożnością w stosowaniu nowych technologii opartych na modyfikacjach genetycznych. Wszystkie te cechy warunkują koegzystencje dzikiej przyrody z produkcją rolniczą. Zagrożeniem dla stanu środowiska przyrodniczego stanowi nieodpowiednie składowanie nawozów organicznych. Chów zwierząt gospodarskich powinien się cechować umiarkowaną koncentracją. Należy promować produkcje rolną przyjazną dla środowiska, wykraczającą poza zwykłą dobrą praktykę. Uwzględniając zagrożenia jakie niesie ze sobą intensyfikacja rolnictwa oraz wartość przyrodniczą obszaru, należy włączyć jak najszerszą liczbę producentów rolnych do programów rolno środowiskowych.

Opłacalność produkcji zwierzęcej zależy od wydajności, poziomu plonów roślin pastewnych i organizacji powierzchni paszowej, a także od poziomu prowadzenia gospodarstwa. Ostatni czynnik stanowi istotny element z perspektywy przynależności Polski do Unii Europejskiej. Wiodącą pozycję na rynku zachowują gospodarstwa poddane modernizacji, a przez to oferujące produkty najwyższej jakości i prezentujące największą siłę ekonomiczną.

W Chełchach występują gospodarstwa, których areal i wysoka kultura prowadzenia produkcji wskazuje na dobre perspektywy rozwoju. Część słabszych ekonomicznie gospodarstw o mniejszym areale i gorszych warunkach produkcji ulegnie likwidacji. Kwalifikacje zawodowe osób odchodzących z rolnictwa mogą okazać się niewystarczające do skutecznego zaistnienia na rynku pracy. W celu zapobieżenia wzrostowi bezrobocia, należy jak najszybciej podjąć działania ukierunkowane na reorientację zawodową tych osób w kierunku branż, w przypadku których występuje wzrost zatrudnienia.

2.9.2. Przemysł, usługi, handel

W ewidencji gminnej widnieje 7 podmiotów prowadzących działalność gospodarczą na obszarze miejscowości (sektor handlu). W Chełchach znajdują się:

- Usługi ogrzewanie, kotły

- Sklep spożywczo-przemysłowy
- Firma remontowo-budowlana
- Stadnina koni

W Czaplach znajdują się 3 podmioty gospodarcze:

- Tresura i hodowla psów
- Usługi remontowo budowlane
- Firma Ptak

Należy wspierać mechanizmy promujące przedsiębiorczość wśród mieszkańców.

2.9.3. Turystyka

Wieś Chełchy pomimo, że nie jest położona bezpośrednio przy jeziorze jest w obszarze rzeki Lega, stanowiącej doskonałe miejsce dla rozwoju turystyki i rekreacji. Do głównych walorów obszaru należą:

- mnogość występujących form ochrony przyrody oraz innych obiektów nie objętych dotychczas ochroną prawną a cennych przyrodniczo;
- bogactwo świata roślin i zwierząt;
- zróżnicowanie morfologiczne i urozmaicone ukształtowanie terenu;
- położenie w regionie należącym do najczystszych w kraju – Zielone Płuca Polski;
- małe zaludnienie terenu, sprzyjające wędrownikom na łonie natury;
- brak uciążliwych dla środowiska zakładów przemysłowych i innych obiektów zniekształcających naturalne krajobrazy.

Ze względu na bogate zasoby środowiska naturalnego i kulturowego oraz znaczne skupienie producentów rolnych, Chełchy stanowią potencjalny obszar rozwoju turystyki wiejskiej. Obecnie na terenie miejscowości jest prowadzona działalność agroturystyczna Mazurska Perła – Czaple oraz Gospodarstwo Agroturystyczne Małgorzata Kopiczko – Chełchy.

Korzyści czerpane z udostępnienia obiektów wypoczynku letniego stanowią dodatkowe, niekiedy znaczne źródło dochodów. Rozwój ruchu turystycznego, ze względu na swoje interdyscyplinarne oddziaływanie, skutkować będzie zwiększeniem popytu na artykuły i usługi oferowane na rynku lokalnym.

Łączenie rolnictwa i usług na rzecz rekreacji w Chełchach może być realizowane bez uszczerbku dla każdej z tych funkcji, a przy umiejętnym wykorzystaniu rezerw siły roboczej, zasobów lokalowych i produktów rolnictwa, przyczyni się do ogólnego rozwoju.

2.9.4. Rynek pracy

Sektor prywatny działający na obszarze miejscowości ma charakter stabilny (9 podmiotów zarejestrowanych w ewidencji działalności gospodarczej), nie jest więc w stanie zasymilować nadwyżki wolnej siły roboczej. Główna pozycja na lokalnym rynku pracy stanowią gospodarstwa rolne oraz częściowo leśnictwo. Praca w tych branżach oznacza się dużą sezonowością i nie jest w stanie zapewnić stabilnego zatrudnienia. W zaistniałej sytuacji część mieszkańców zmuszona jest szukać zatrudnienia poza miejscowością na terenie miasta Ełku. Sytuację dodatkowo komplikuje niska pozycja rynkowa obszaru całej gminy Ełk. Osoby mniej mobilne zawodowo, które jednocześnie nie znajdują zatrudnienia na obszarze miejscowości, zasilają najczęściej szeregi osób bezrobotnych i korzystających z różnych form pomocy społecznej. Osoby te, ze względu na brak aktywności zawodowej i marginalizację na rynku pracy są najbardziej narażone na rozwój patologii społecznych.

2.10. Infrastruktura techniczna

2.10.1. Zasoby i warunki mieszkaniowe

Na zasoby mieszkaniowe miejscowości Chełchy składają się budynki użytkowane indywidualnie w obejściach zagrodowych oraz obiekty wielorodzinne. Stan techniczny budynków jest przeciętny. Duża część wymaga modernizacji i remontów. Obiekty mieszkaniowe, ze względu na słabe właściwości termiczne powinny zostać ocieplone.

Poważny problem stanowi poszycie dachów wykonanych z eternitu.

2.10.2. Sieć drogowa i dostępność komunikacyjna

Przez Chełchy przebiega droga powiatowa Nr 19 07N. Na drodze dominuje ruch pojazdów osobowych. Ponadto od miejscowości odchodzą drogi gminne łączące wieś z pobliskimi wsiami. Do Chełch dojechać można autobusami MZK oraz pociągi PKP.

W miejscowości Chełchy wzdłuż drogi gminnej znajduje się krótki odcinek utwardzonego pasa terenu służącego do poruszania się pieszych. Niektóre fragmenty chodnika wymagają renowacji. Pilnym zadaniem dla zwiększenia funkcjonalności wsi jest wydzielenie ciągu komunikacji pieszej łączącego najważniejsze elementy miejscowości. Zakładana inwestycja przyczyni się do poprawy bezpieczeństwa, podniesie atrakcyjność zamieszkania oraz zwiększy dostępność miejscowości dla odwiedzających.

2.10.3. Sieć kanalizacyjna i wodociągowa

Oczyszczalnia ścieków w Chełchach wybudowana została w 1990 roku w celu oczyszczania ścieków bytowo- gospodarczych w sektora mieszkaniowego w Chełchach. Ciąg technologiczny obejmował: komorę krat, zbiornik wyrównawczy z pompownią o pojemności czynnej 35 m³, system oczyszczania biologicznego metodą osadu czynnego typu „EKOBLOK”, komora pomiarowa ilości odprowadzanych ścieków oraz zbiornik na gromadzenie osadu nadmiernego o pojemności czynnej 6,5 m³. Oczyszczone ścieki odprowadzono kanałem kamionkowym, podziemnym o Ø 200 krytym warstwą gruntu do rowu melioracyjnego stanowiącego dopływ rzeki Legi.

W maju 1993 roku do oczyszczalni przyłączono obiekt Hotelu Lega Inn. Do oczyszczalni włączono ścieki z trzech budynków mieszkalnych (12 rodzinnych) oraz z hotelu z: 73 miejscami hotelowymi oraz obsługą w ilości 34 osób pracujących na zmiany, restauracją, klubem nocnym i snack- barem.

W roku 1995 dokonano rozbudowy i modernizacji oczyszczalni o filtr glebowo- roślinny o powierzchni 2 000 m² obsadzony wierzbą *Salix viminalis* oraz urządzenie do pomiaru ilości ścieków (przelew trójkątny) i zbiornik na osad nadmierny.

W roku 1997 przygotowana została modernizacja oczyszczalni przygotowana do prowadzenia procesów jednoczesnego usuwania węgla (BZT5) i azotu na drodze biologicznej oraz fosforu na drodze chemicznej.

W oku 2009 dokonana została modernizacja niewydolnego już systemu oczyszczania ścieków polegająca na odtworzeniu ciągu technologicznego zapewniającego oczyszczanie ścieków zgodnie z parametrami określonymi obowiązującym ustawodawstwem dla ścieków odprowadzanych do ziemi.

sukcesywnie realizowany jest program wodociągowania Gminy Ełk w celu wyeliminowania indywidualnych i lokalnych ujęć, które nie są w stanie zapewnić dostawy wody o parametrach zgodnych z Polską i unijną normą.

Ostatnie lata funkcjonowania stacji uzdatniania wody to okres wdrażania pełnej automatyki opartej na sterowaniu komputerowym i utrzymywaniu wysokiej jakości produktu dostarczanego do odbiorcy. W listopadzie 1998 r. uruchomiono nowoczesne urządzenie służące do dezynfekcji wody transportowanej do miasta oraz wsi Gminy Ełk.

Lampa naświetlająca wodę promieniami ultrafioletowymi likwiduje w 100% wszystkie rodzaje mikroorganizmów. Proces uzdatniania wody oparty w całości na procesach fizycznych i biologicznych powoduje, że woda podawana do sieci wodociągowej spełnia wymogi jakościowe stawiane dla wód butelkowych mineralnych, mineralnych mieszanych, naturalnych wód źródlanych i wód stołowych.

2.10.4. Gospodarka odpadami

Segregacja odpadów, z której korzystają mieszkańcy miejscowości Chełchy i Czaple znajduje się w Ruskiej Wsi k/ Ełku. 31 grudnia 2009 r. zakończył się termin eksploatacji wysypiska odpadów w Siedliskach. Gmina Ełk przystąpiła do Związku Międzygminnego, który ma za zadanie doprowadzić do powstania wspólnego dla zrzeszonych gmin wysypiska odpadów, spełniającego wymagania ochrony środowiska.

2.10.5. Gazownictwo i ciepłownictwo

Na obszarze miejscowości gaz do odbiorców dostarczany jest w butlach. Mieszkańcy Chełch i Czapli zaopatrują się w ciepło z indywidualnych źródeł opalanych węglem i drewnem.

2.10.6. Elektroenergetyka i łączność

Wieś Chełchy i wieś Czaple są w pełni zelektryfikowane, a dostępna infrastruktura elektroenergetyczna zaspokaja potrzeby mieszkańców w 100%.

Sieć teleinformatyczna na obszarze miejscowości zapewnia swobodny dostęp do usług telefonicznych i nielicznie do sieci internetowej dla odbiorców. Jednakże osoby mniej zamożne dostęp do Internetu mają ograniczony. We wsi nie funkcjonuje placówka edukacyjna, w której dzieci i młodzież mogłaby korzystać z Internetu w ramach zajęć pozaszkolnych. Ponieważ dostęp do wiedzy i informacji dostarczanych za pośrednictwem Internetu jest ważnym czynnikiem rozwoju społeczeństwa informacyjnego (zarówno dzieci, młodzieży jak i dorosłych),

należy podjąć działania umożliwiające powszechny i bezpłatny dostęp do Internetu dla wszystkich zainteresowanych. Punkty dostępu do Internetu mogłyby zostać zorganizowane w ramach GCKiS.

1. Zestawienie tabelaryczne zasobów miejscowości Chelchy i Czaple

Tabela nr 7 Zasoby miejscowości Chelchy i Czaple

Rodzaj zasobu	BRAK	o znaczeniu małym	o znaczeniu średnim	o znaczeniu dużym
Środowisko przyrodnicze				
Walory krajobrazu				X
Walory przyrodnicze				X
Walory klimatu (mikroklimat, wiatr, nasłonecznienie)		X		
Walory szaty roślinnej (np. runo leśne)			X	
Cenne przyrodniczo obszary lub obiekty				X
Świat zwierzęcy (ostoje, siedliska)	X			
Osobliwości przyrodnicze		X		
Wody powierzchniowe (cieki, rzeki, stawy)			X	
Podłoże, warunki hydrogeologiczne.			X	
Gleby, kopaliny			X	
Środowisko kulturowe				
Walory architektury wiejskiej i osobliwości kulturowe		X		
Walory zagospodarowania przestrzennego		X		
Zabytki			X	
Zespoły artystyczne			X	
Dziedzictwo religijne i historyczne				
Miejsce, osoby, i przedmioty kultu		X		
Święta, odpusty i pielgrzymki		X		
Tradycja, obrzędy, gwara	X			
Legendy, podania i fakty historyczne		X		
Ważne postacie historyczne	X			
Specyficzne nazwy	X			
Obiekty i tereny				
Działki pod zabudowę mieszkalną		X		
Działki pod domy letniskowe			X	
Działki pod zakłady usługowe i przemysłowe	X			
Pustostany mieszkaniowe, magazynowe i przemysłowe	X			

Tradycyjne obiekty gospodarskie wsi (kuźnie, młyny)	X			
Place i miejsca publicznych spotkań		X		
Miejsca sportu i rekreacji		X		
Gospodarka , rolnictwo				
Specyficzne produkty (hodowle, uprawy polowe)		X		
Znane firmy produkcyjne i zakłady usługowe	X			
Możliwe do wykorzystania odpady poprodukcyjne	X			
Sąsiedzi i przyjezdni				
Korzystne, atrakcyjne sąsiedztwo (duże miasto, arteria komunikacyjna, atrakcja turystyczna)			X	
Ruch tranzytowy	X			
Przyjezdni stali i sezonowi			X	
Potencjał instytucjonalny				
Placówki opieki społecznej	X			
Placówki oświatowe				X
Dom Kultury (świetlica)	X			
Poczta	X			
Bank	X			
Ludzie, organizacje, zrzeszenia				
OSP			X	
Zespoły Ludowe, Goło Gospodyń Wiejskich		X		
Stowarzyszenia	X			
Kluby sportowe			X	

2. Ocena mocnych i słabych stron oraz szans i zagrożeń

Tabela nr 8 Analiza SWOT

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
1) Walory krajobrazowo-przyrodnicze na terenie, występowanie terenów cennych pod względem przyrodniczym. 2) Zabytkowy cmentarz ewangelicki 3) Bogactwo dziedzictwa kulturowego jako potencjał do rozwoju usług związanych z tradycją, historią na rzecz rozwoju tożsamości lokalnej i wykorzystania pod rozwój turystyki. 4) Atrakcyjne tereny rekreacyjno wypoczynkowe i atrakcje turystyczne. 5) Liczne szlaki, ścieżki piesze i rowerowe. 6) Występowanie dużych i zwartych obszarów leśnych,	1) Problemy rynku pracy z wykorzystaniem potencjału społecznego spowodowane m.in. specyfiką kwalifikacji i mentalności zawodowych pokolenia pracowników wygenerowanych przez zrestrukturyzowane w latach 90-tych przedsiębiorstwa państwowe branży samochodowej, przetwórstwa tworzyw, drzewnej, zakłady transportowe. 2) Niezadawalająca ilość nowo powstających małych i średnich przedsiębiorstw oraz proponowane warunki pracy (niska jakość ofert pracy, roszczeniowe oczekiwania poszukujących pracy) – niski wskaźnik przedsiębiorczości

w tym także o charakterze ochronnym.

7) Wysoki wskaźnik dostępności do instytucji użyteczności publicznej – potencjał do rozwoju działań kulturalno, oświatowo – sportowych na rzecz mieszkańców i wzmocnienia atrakcyjności spędzania wolnego czasu także dla przyjezdnych turystów.

8) Bliskość aglomeracji Białegostoku oraz Olsztyna.

9) Atrakcyjność inwestycyjna; - tereny pod zabudowę zakładów przemysłowych, sieci usługowych,

10) Atrakcyjność obszaru pod zabudowę mieszkalną – potencjał do rozwoju budownictwa indywidualnego związanego z osiedlaniem stałym i sezonowym z okolicznych aglomeracji.

11) Duży potencjał społecznej aktywności – organizacje społeczne a także mnogość aktywnych niezrzeszonych grup kultywujących tradycje, folklor i zwyczaje na obszarach wiejskich.

12) Rozbudzona aktywność społeczna, świadomość mechanizmów oddolnych inicjatyw i ich skuteczności dzięki dobrym praktykom i zachętom do skutecznego aktywizowania ludności na rzecz rozwoju .

13) Potencjał społeczny (wykształcenie i mobilność zawodowa) młodych ludzi.

14) Nastawienie na różnicowanie działalności gospodarcze, pozarolnicze na obszarze wsi i wykorzystanie terenów dotychczas nie zaktywizowanych turystycznie.

3) Niewystarczająca baza i infrastruktura turystyczno-rekreacyjna- mała gama produktów turystycznych umożliwiających w pełni wykorzystanie walorów naturalnych, kulturowych, gospodarczych i społecznych

4) Niewystarczający rozwój agroturystyki

5) Niski poziom infrastruktury drogowej i kolejowej

6) Słaba promocja walorów Gminy Etk

7) Niedostateczne oznakowanie atrakcji turystycznych przy szlakach komunikacyjnych na obszarze Chelch i Czapli

SZANSE

1) Środki unijne na rozwój obszarów wiejskich oraz wszelkie dodatkowe źródła dofinansowania pomysłów dotyczących poprawy jakości życia na obszarach wiejskich

2) Świadomość i potrzeba edukacji; jakość kształcenia młodzieży i dorosłych- dostępność szkół, odpowiednie kierunki kształcenia; możliwość szkolenia dofinansowanego ze środków unijnych

3) Rozwój turystyki i agroturystyki w regionie

4) Malejące bezrobocie w Polsce

5) Rosnące zapotrzebowanie na zdrową, ekologiczną żywność

6) Podwyższenie standardów życia – więcej bogatych turystów i inwestorów

7) Popyt na ustronne, ekologiczne tereny do zamieszkania stałego i sezonowego

8) Sprzyjanie i współpraca z lokalnymi samorządami

9) Informatyzacja społeczeństwa – zwiększony dostęp do internetu (obszary wykluczone cyfrowo)

ZAGROŻENIA

1) Ucieczka młodych i wykształconych ludzi poza obszary wiejskie i zagranicę

2) Zbytni fiskalizm, biurokracja, skomplikowane przepisy prawne i procedury pozyskiwania środków

3) Niewystarczająca infrastruktura drogowa w regionie

4) Niska atrakcyjność miejsc pracy .

3. Wizja rozwoju wsi

Tabela nr 9 Perspektywa rozwoju wsi Chelchy i Czaple

Co ma ją wyróżniać?	Estetyka, aktywni mieszkańcy nie mający problemów ze znalezieniem swojego miejsca na rynku pracy, dobrze wyposażone obiekty służące działalności: sportowej, kulturalnej i rekreacyjnej.
Jakie ma pełnić funkcje?	Mieszkalna, rolnicza, turystyczna.
Kim mają być mieszkańcy?	Aktywni, przedsiębiorczy, dbający o zachowanie estetyki miejscowości, identyfikujący się z miejscowością.
Co ma dać utrzymanie?	Mikroprzedsiębiorstwa (sektor handlu, usług i branża rolno - spożywcza), zrównoważone rolnictwo, turystyka.
W jaki sposób ma być zorganizowana wieś i mieszkańcy?	Sołtys, Rada Sołecka, stowarzyszenia, grupy młodzieżowe.
W jaki sposób mają być rozwiązywane problemy?	Dyskusje, rozmowy, pomoc sąsiedzka, rozwiązywanie problemów na zebraniach wiejskich, współpraca z Urzędem Gminy.
Jak ma wyglądać nasza wieś?	Czysta, estetyczna, bogata, dostępna, bezpieczna, wyróżniająca się dostępną infrastrukturą rekreacyjno-sportową i wysoką atrakcyjnością zamieszkania.
Jakie obyczaje i tradycje mają być u nas pielęgnowane i rozwijane?	Związane z historią i kulturą lokalną.
Jak mają wyglądać mieszkania i obejścia?	Czyste, estetyczne, dostępne, bezpieczne.
Jaki ma być stan otoczenia i środowiska?	Nienaruszony, atrakcyjny.
Jakie ma być rolnictwo?	Nowoczesne, nieuciążliwe dla środowiska.
Jakie mają być powiązania komunikacyjne?	Dostosowane do potrzeb mieszkańców, bezpieczne.
Co zaproponujemy dzieciom i młodzieży?	Aktywny udział w życiu kulturalno - sportowym, bezpłatne zajęcia pozalekcyjne, korzystanie ze świetlicy oraz infrastruktury sportowej, powszechny dostęp do Internetu;

4. Zestawienie priorytetów, celów i zadań

Priorytet I. Modernizacja i rozwój lokalnej infrastruktury społecznej, kulturalnej i sportowo - rekreacyjnej
Cele: ➤ Zaspokojenie potrzeb społecznych, kulturalnych i rekreacyjnych mieszkańców.➤ Sprzyjanie kultywowaniu dawnych zwyczajów i tradycji.➤ Integracja społeczności wiejskiej.➤ Wzrost poziomu sprawności fizycznej mieszkańców.➤ Podniesienie standardu życia mieszkańców wsi, poprawa atrakcyjności zamieszkania.➤ Nieskrępowany dostęp do wiedzy i informacji dla wszystkich mieszkańców.➤ Poprawa estetyki i wyglądu wsi. Zadania: 1.1. Budowa placu zabaw.1.2. Budowa zadaszzonego miejsca spotkań.1.3. Budowa boiska do piłki nożnej1.4. Doposażenie Szkoły Podstawowej
Priorytet II. Rozwój i rozbudowa infrastruktury technicznej
Cele: ➤ Poprawa standardu życia.➤ Wzrost dostępu do obiektów użyteczności publicznej.➤ Wzrost znaczenia funkcji mieszkalnej.➤ Zwiększenie bezpieczeństwa w ruchu pieszym, również w odniesieniu do dzieci i młodzieży. Zadania: 2.1. Budowa chodnika przy drodze.2.2. Punktowe uzupełnienie oświetlenia ulicznego.2.3. Postawienie nowej wiaty przystankowej
Priorytet III. Rewaloryzacja zabytków
Cele: ➤ Ochrona klimatu i krajobrazu kulturowego wsi.➤ Zabezpieczenie zabytkowych cmentarzy przed zniszczeniem.➤ Nadanie zabytkowym cmentarzom właściwej rangi społecznej i edukacyjnej wynikającej z ich dziedzictwa kulturowego i historycznego. Zadania: 3.1. Rewitalizacja cmentarza zabytkowego.
Priorytet IV. Wzrost przedsiębiorczości oraz wyrównywanie szans na rynku pracy
Cele:

- Zwiększenie dochodów mieszkańców.
- Zwiększenie absorpcji wykorzystania funduszy Unii Europejskiej przez mieszkańców wsi.
- Aktywizacja postaw przedsiębiorczych wśród mieszkańców.
- Wyrównywanie szans edukacyjnych dzieci i młodzieży.

Zadania:

3.1. Szkolenia z zakresu:

- Zakładania, prowadzenia i finansowania działalności gospodarczej na obszarach wiejskich.
- Wyrównanie szans edukacyjnych dzieci i młodzieży.

Priorytet V. Rolnictwo

Cele:

- Poprawa kultury produkcji rolnej i rozwój rolnictwa ekologicznego.
- Zwiększenie potencjału sektora rolnego.
- Ochrona środowiska naturalnego.
- Dywersyfikacja źródeł dochodów gospodarstw.

Zadania:

- 5.1. Szkolenia zawodowe dla osób pracujących w rolnictwie.
- 5.2. Modernizacja gospodarstw rolnych.
- 5.3. Działalność w ramach grup producentów rolnych.
- 5.4. Płatności rolno środowiskowe.
- 5.5. Różnicowanie w kierunku działalności nierolniczej i reorientacja zawodowa.

Priorytet V. Rozwój turystyki

Cele:

- Wzmocnienie miejsca i roli turystyki w miejscowości
- Poprawa atrakcyjności wizerunku obszaru.

Zadania:

- 1.1. Tworzenie i oznakowanie ścieżek rowerowych.
- 1.2. Wspomaganie rozwoju agroturystyki i innej bazy noclegowej.

5. Społeczna analiza zapotrzebowania

Prace związane z przygotowaniem Planu Odnowy Miejscowości zostały oparte o konsultacje społeczne mające na celu poznanie opinii mieszkańców na temat najważniejszych problemów społecznych oraz kierunków odnowy i dalszego rozwoju wsi Chelchy - Czaple. Podczas badania ankietowego na próbie N=100 mieszkańców zapytano

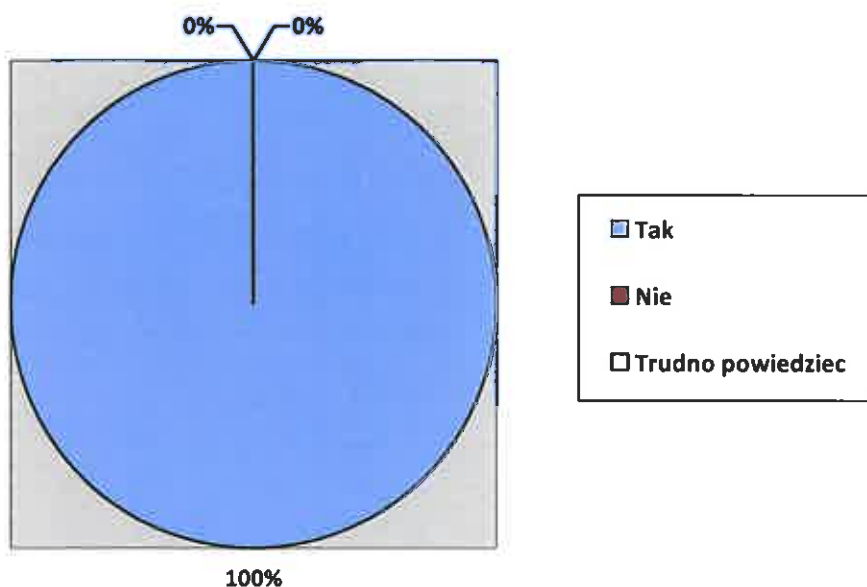
o potrzebę realizacji działań związanych z Odnową Wsi oraz czy działania wypracowane przez mieszkańców, podczas pierwszego zebrania wiejskiego 8 lipca 2010 roku zostały właściwie wskazane.

Następnie mieszkańcy poproszeni zostali o wyznaczenie obszarów problemowych występujących w miejscowości oraz określenie dotkliwości poszczególnych zjawisk (w skali od 1 do 7, gdzie „7” oznacza najbardziej, podczas gdy „1” najmniej dotkliwy problem). Ostatniego elementem badania była ocena priorytetów inwestycyjnych mieszkańców w oparciu o propozycje zgłoszone podczas zebrania wiejskiego.

Na pytanie „Czy we wsi Chełchy i Czaple należy realizować działania związane z Odnową Wsi?”:

- ✓ tak, odpowiedziało 100% ankietowanych;
- ✓ nie, odpowiedziało 0% ankietowanych;
- ✓ trudno powiedzieć odpowiedziało 0% ankietowanych.

Wykres nr 1 Dane ankietowe „Czy we wsi Chełchy i Czaple należy realizować działania związane z Odnową Wsi?”

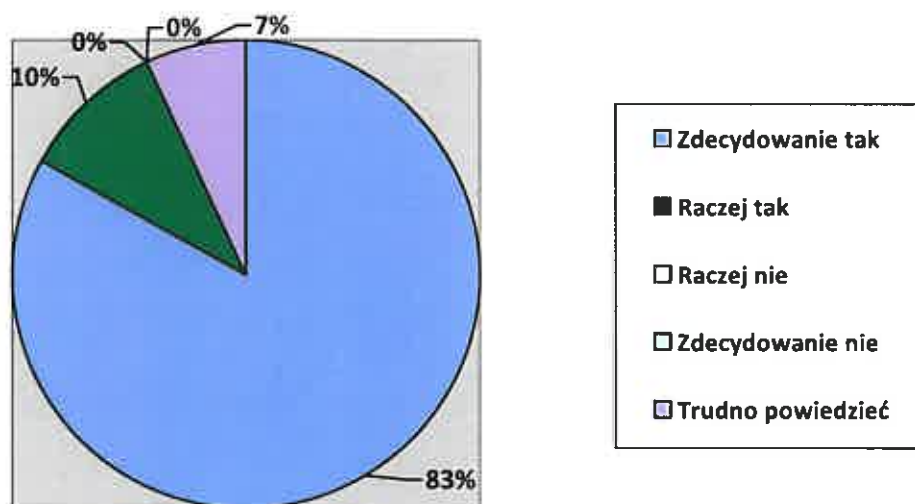

Na pytanie „Czy uważa Pan (i), że działania zawarte w Planie Odnowy Miejscowości Chełchy i Czaple zostały właściwie wskazane?”

- ✓ zdecydowanie tak, odpowiedziało 83 % ankietowanych;
- ✓ raczej tak, odpowiedziało 10 % ankietowanych;
- ✓ raczej nie, odpowiedziało 0% ankietowanych;
- ✓ zdecydowanie nie, odpowiedziało 0% ankietowanych;

✓ trudno powiedzieć, odpowiedziało 7 % ankietowanych.

Wykres nr 2 Dane ankietowe *Czy uważa Pan (i), że działania zawarte w Planie Odnowy Miejscowości Chełchy i Czaple zostały właściwie wskazane?*

Mieszkańców poproszono o wskazanie obszarów problemowych występujących w miejscowości wraz z podaniem stopnia dotkliwości poszczególnych zjawisk (w skali od 1 do 7, gdzie 7 oznacza najbardziej, podczas gdy 1 najmniej dotkliwy problem). Z uzyskanych odpowiedzi wynika, że zdecydowanie największym problemem mieszkańców jest "niewystarczająca dostępność komunikacyjna i zły stan dróg", a także "niewłaściwie zagospodarowanej przestrzeni publicznej". Do najmniej dotkliwych problemów mieszkańcy zaliczyli "patologie społeczne".

Mieszkańcy w skali od 1 do 9 ocenili istotność planowanych inwestycji dla poprawy jakości zamieszkania. Z uzyskanych odpowiedzi wynika, że największymi potrzebami są: doposażenie szkoły podstawowej, budowa placu zabaw, budowa boiska sportowego do tenisa, oraz budowa zaduszonego miejsca spotkań, które byłoby miejscem spotkań zarówno dla dorosłych jak i dla dzieci (7,20). Najmniejszym poparciem cieszyły się działania związane z renowacją cmentarza ewangelickiego (2,03).

Wszystkie działania zawarte w Planie Odnowy Miejscowości wsi Chełchy i Czaple zostały wskazane przez mieszkańców wsi i stanowią wyraz ich potrzeb. Informacje otrzymane na drodze społecznej analizy zapotrzebowania zostały zestawione z możliwościami inwestycyjnymi gminy (środki finansowe, wymogi prawa, dostępne obiekty i grunty itp.) w celu sporządzenia harmonogramu wdrażania wydzielonych zadań.

Tabela nr 10 Harmonogram wdrażania Planu Odnowy Miejscowości Chelchy i Czaple wraz z kosztorysem (tys zł)

Lp.	Rodzaj działania	Przewidywany koszt i termin realizacji										
		2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017			
PRIORYTET I Modernizacja i rozwój lokalnej infrastruktury społecznej, kulturalnej i sportowo – rekreacyjnej												
1.	Doposażenie szkoły podstawowej.	-	25	25	25	25	25	25	25	25	25	25
2.	Budowa placu zabaw.	-	15	-	-	-	-	-	-	-	-	-
3.	Budowa boiska sportowego do tenisa	-	-	1500	-	-	-	-	-	-	-	-
4.	Budowa zadaszonogo miejsca spotkań.	-	-	70	-	-	-	-	-	-	-	-
PRIORYTET II Rozwój i rozbudowa infrastruktury technicznej												
1.	Budowa chodnika przy drodze gminnej	-	-	50	-	-	-	-	-	-	-	-
2.	Punktowe uzupełnienie oświetlenia ulicznego.	-	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10
3.	Remont wiaty przystankowej.	-	10	-	-	-	-	-	-	-	-	-
PRIORYTET III Rewaloryzacja zabytków												
1.	Renowacja zabytkowego cmentarza .	-	15	-	-	-	-	-	-	-	-	-
PRIORYTET IV Wzrost przedsiębiorczości oraz wyrównywanie szans na rynku pracy												
1.	Szkolenia z zakresu zakładania, prowadzenia i finansowania działalności gospodarczej na obszarach	-	30	30	30	30	30	30	30	30	30	30
2.	Wyrównywanie szans edukacyjnych dzieci i młodzieży.	-20	20	20	20	20	20	20	20	20	20	20
PRIORYTET V Rolnictwo												
1.	Szkolenia zawodowe dla osób pracujących w rolnictwie.	-	20	20	20	20	20	20	20	20	20	20
2.	Modernizacja gospodarstw rolnych.	-	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100
3.	Powstawanie grup producentów rolnych.	-	50	50	50	50	50	50	50	50	50	50
4.	Platności rolno środowiskowe.	-	15	15	15	15	15	15	15	15	15	15
5.	Różnicowanie w kierunku działalności nierolniczej i reorientacja zawodowa.	-	70	70	70	70	70	70	70	70	70	70
PRIORYTET V Rozwój turystyki												
1.	Wspomaganie rozwoju turystyki i innej bazy noclegowej	-	70	70	70	70	70	70	70	70	70	70
2.	Tworzenie i oznakowanie ścieżek rowerowych	-	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10

6. Sposób monitorowania, oceny i komunikacji społecznej

Monitoring stopnia wykonania zadań przewidzianych w Planie Odnowy Miejscowości będzie realizowany przez Radę Sołecka wsi, Sołtysa oraz Wójta i Radę Gminy w Ełku poprzez:

- analizę budżetu Gminy i stopnia wykonania poszczególnych zadań,
- sprawozdania z wykonania budżetu,
- dokumentacje z odbioru robót inwestycyjnych.

Informacje o podejmowanych działaniach będą publikowane za pośrednictwem:

- tablicy informacyjnej we wsi Chełchy i we wsi Czaple,
- lokalne media.

Komunikacja i wymiana opinii nt. postępów realizacji zadań oraz planowanych przedsięwzięć będzie się odbywała podczas spotkań wiejskich. Każdy pełnoletni mieszkaniec Chełch i Czapli będzie uprawniony do monitorowania zakresu oraz stopnia wdrażania planu.

Kontakt pomiędzy wsią a Gminą będzie zachowany poprzez Sołtysa oraz aktywnych mieszkańców miejscowości

Plan Odnowy Miejscowości wsi Chełchy i Czaple powstał przy współudziale mieszkańców miejscowości, Rady Sołeckiej oraz władz gminy.

Wypracowane priorytety i zadania są wynikiem konsultacji społecznych i stanowią dobro wspólne, którego realizacja leży w interesie stron.

PRZEWODNICZĄCY
RADY GMINY
Mieczysław Szejderki